Ainm: _____ Dáta: _____ Scór: _____

Ionsaithe bogearraí fuascailte agus gnó Téarnamh

Rith ualaigh, criptiú cripteagrafach comhad, cúltacaí as líne, nósanna imeachta coimeádta agus téarnamh tubaiste.

IONSAITHE BOGEARRAÍ FUASCAILTE: FORBHREATHNÚ FOGHLAMA

SLÁNAITHE

CRIPTIÚ SONRAÍ

Caighdeán AES 256-giotán

COMHLÍONTACH

CAIGHDEÁIN DHOMHANDA

Creataí GDPR agus CCPA

IONTAOBHAS NIALASACH

POLASAÍ ROCHTANA

Fíordheimhniú ilfhachtóra

Fáilte! Treoraíonn an paca gníomhaíochtaí seo thú trí ionsaithe lunnaíochta agus téarnamh gnó. Déanfaidh tú iniúchadh ar fhorghníomhú ualaigh, criptiú comhad, cúltacaí as líne, coimeád bagartha, íocaíochtaí cripteairgeadra, agus pleananna téarnaimh tubaiste.

SEICPHOINTÍ NA BILEOGE OIBRE

- [ ] **Cuid 1-4: Máistrigh cibearshlándáil agus cosc bagairtí.**
- [ ] **Cuid 5-7: Réitigh tras-fhocail agus puzail cuardaigh focal.**
- [ ] **Cuid 8-9: Réitigh cás-staidéir agus dúshlán cód.**
- [ ] **Cuid 10: Déan athbhreithniú ar leathanaigh Ceisteanna Coitianta bunúsacha agus ardleibhéil.**
- [ ] **Cuid 11: Féach ar 10 bhfíric spéisiúla ón domhan fíor.**
- [ ] **Breis: dúshlán Smaoinigh go tapa.**

Oscail Treoir VPN.com ar Chibearshlándáil

URL: https://www.vpn.com/ga/slandail-dhigiteach/ionsai-ransomware/

Do threoirmhapa foghlama: aisghabháil ó bhogearraí lunnaíochta

- Idirdhealaigh idir pálasta Trojan, ransomware, agus spyware.
- Anailísigh comhaid mhailíseacha laistigh de thimpeallachtaí slána boscaí gainimh.
- Nósanna imeachta tapa le haghaidh iargúltacht agus cuimsiú líonra a fhorbairt.

TREOIR AR IONSAITHE BOGEARRAÍ FUASCAILTE: TREORACHA

Freagair na ceisteanna ilrogha agus fíor/bréagach, comhlánaigh na habairtí le bearnaí leis an mbanc focal, meaitseáil sainmhínithe, agus réitigh an crosfhocal agus an cuardach focal. Cuir do chuid eolais i bhfeidhm ar aisghabháil ó ransomware. Críochnaigh leis an ngníomhaíocht bhreise Smaoinigh go tapa.

IONSAITHE BOGEARRAÍ FUASCAILTE AGUS TÉARNAMH TUBAISTE (RÉAMHRÁ)

Glasálann ualaí bogearraí fuascailte stóras an chórais go cripteagrafach, ag éileamh íocaíochtaí cripteachairgeadra as eochracha díchriptithe. Is éard atá i gceist le maolú na bagartha seo ná rialacha leithlisithe líonra, anailís bhogearraí mailíseacha i mbosca gainimh, agus cúltacaí fuara láidre scoite ón aer.

LÉIGH GACH SEICPHOINTE GO CÚRAMACH AGUS ROGHNAIGH NÓ SCRÍOBH AN FREAGRA CEART.

Seicphointe 1: Dúshlán ilrogha

1 **1. Cad é príomhmheicníocht ionsaí bogearraí fuascailte?**

- A. Criptiú cripteagrafach ar chomhaid úsáideora chun rochtain ar an gcóras a dhiúltú
- B. Orduithe SQL mailíseacha a instealladh isteach i réimsí foirme
- C. Pacáidí líonra a shnaoisíneacht ar nasc Wi-Fi poiblí
- D. Ceannteidil ríomhphoist a fhoirgeadh chun bailíochtú SPF a sheachaint

2 **2. Cad is cúltaca as líne (fuar) ann?**

- A. Cóip stórála atá dícheangailte ón líonra chun í a chosaint ar scaipeadh bogearraí mailíseacha
- B. Cúltaca stóráilte ar chrua-dhiosca an phríomhfhreastalaí gréasáin
- C. Taisce shealadach de logaí clárlainne an chórais
- D. Uirlis riaracháin a úsáidtear chun pasfhocail úsáideoirí a athshocrú

3 **3. Conas ba cheart d'fhoirne slándála córais ionfhabhtaithe a leithlisiú le linn ionsaí ransomware?**

- A. Cáblaí líonra a dhícheangal agus comhéadain gan sreang a dhíchumasú láithreach
- B. An bunachar sonraí sínithe frithvíris a uasghrádú
- C. An príomhfhreastalaí DNS a mhúchadh
- D. Athainmnigh iarmhíreanna na gcomhad comhréitithe

4 **4. Cén fáth a gcomhairlíonn gníomhaireachtaí slándála gan éilimh bogearraí fuascailte a íoc?**

- A. Spreagann íoc cistí ionsaitheoirí agus ní ráthaíonn sé go seachadfar an eochair dhíchriptithe
- B. Cuireann sé gach polasaí árachais chorparáidigh as feidhm go huathoibríoch
- C. Cuireann sé gach custaiméir ar an eolas trí ríomhphost go huathoibríoch
- D. Truaillíonn sé na comhaid chúltaca chórais atá fágtha

5 **5. Cad is plean téarnaimh ó thubaiste (DRP) ann?**

- A. Próiseas struchtúrtha chun oibríochtaí agus sonraí a athchóiriú tar éis comhréiteach córais
- B. Cumraíocht balla dóiteáin a mhapálann calafoirt líonra isteach
- C. Scéimre bunachair sonraí a liostálann pribhléidí riaracháin úsáideora
- D. Prótacal fíordheimhnithe ríomhphoist a dhiúltaíonn fearainn spoofáilte

Seicphointe 2: Dúshlán Fíor nó Bréagach

6 Ceist 6

6. Is féidir le hualaí bogearraí fuascailte iad féin a scaipeadh go héasca chuig cúltacaí ar líne atá ceangailte leis an líonra.

- ○ Fíor
- ○ Bréagach

7 Ceist 7

7. Ráthaíonn íoc na fuascailte cripteacurrachta go ndíchriptítear comhaid go rathúil.

- ○ Fíor
- ○ Bréagach

8 Ceist 8

8. Cabhraíonn córais ionfhabhtaithe a dhínascadh ón líonra le cosc a chur ar ransomware dul i léig go córais cóngaracha.

- ○ Fíor
- ○ Bréagach

9 Ceist 9

9. Ní úsáideann ransomware criptiú siméadrach choíche chun stóras córais a chriptiú.

- ○ Fíor
- ○ Bréagach

10 Ceist 10

10. Is cuid ríthábhachtach d'athshlánú ó thubaiste é nósanna imeachta athchóirithe sonraí a thástáil go rialta.

- ○ Fíor
- ○ Bréagach

Seicphointe 3: Príomhthéarmaí a chur isteach

Léigh gach abairt thíos agus líon isteach an bhearna leis an téarma ceart ón mBanc Focal.

1. Diúltaítear rochtain ar chomhaid áitiúla le _____ cripteagrafach.
2. Is é _____ an cód mailíseach gníomhach a fhorghníomhaítear ar chóras.
3. Is cóip slán stórála as láthair dínasctha ar a dtugtar _____ .
4. Chun cosc a chur ar scaipeadh mailíse, teastaíonn _____ líonra críochphointe.
5. Is é an íocaíocht cripteairgeadra a éilíonn cibearchoirithe: _____ .
6. Is ionann comhaid shonraí oibríochtúla a athchóiriú agus _____ ó thubaiste.

BANC FOCAL FOCLÓIRE

CRIPTIÚ | CÚLTACA FUAR | FUASCAILT | LEITHLISIÚ | TÉARNAMH | TRÓISEÁN
TUBAISTE | UALACH

Scríobh do fhreagraí anseo:

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Seicphointe 4: Meaitseáil coincheapa slándála

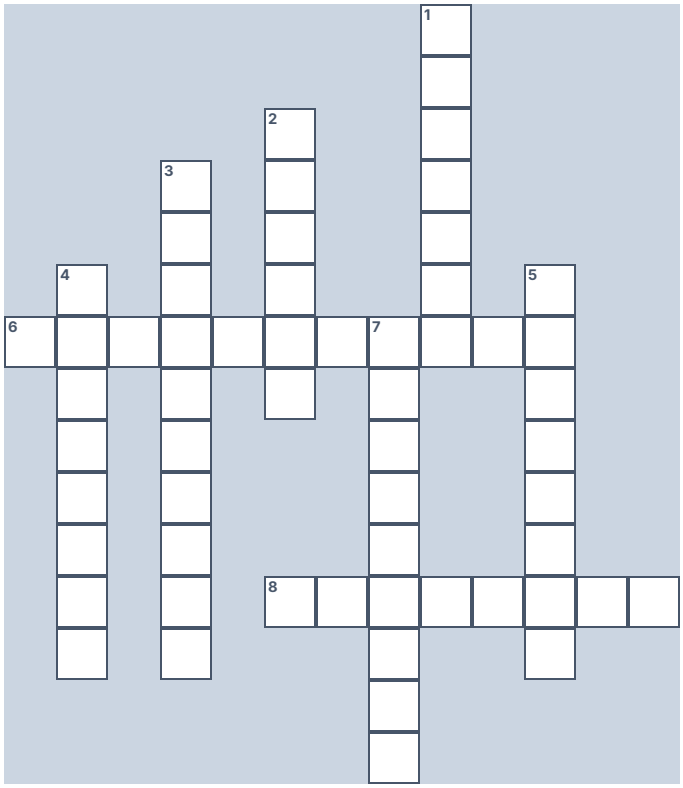
MEAITSEÁIL SAINMHÍNITHE

Meaitseáil gach téarma foclóra ar chlé lena shainmhíniú ceart ar dheis trí scríobh na litreach comhfhreagraí (A-H) sa bhosca ionchuir inlíonta.

☐	1. CRIPTIÚ	A	Córais líonra ionfhabhtaithe a dhícheangal.
☐	2. UALACH	B	Comhad mailíseach faoi chaolchúis comhaid ghlain.
☐	3. CÚLTACA FUAR	C	Comhaid a ghlasáil go cripteagrafach.
☐	4. IARGÚLTACHT	D	Mórimeacht suaite ar an gcóras.
☐	5. FUASCAILT	E	Bogearraí mailíseacha a rith.
☐	6. ATHGHABHÁIL	F	Cóip as líne dhícheangailte.
☐	7. TUBAISTE	G	Bunachar sonraí a athchóiriú ó chúltaca.
☐	8. TRÓIÁNACH	H	Iarratas ar íocaíocht eochrach cripteagrafaí.

Seicphointe 5: Crosfhocal

Réitigh an crosfhocal trí litreacha a chlóscríobh sna boscaí bána gníomhacha. Freagraíonn na huimhreacha do na leideanna thíos.

TRASNA

6. Cóip as líne dhínasctha. (11)

8. Bunachar sonraí a athchóiriú ó chúltaca. (8)

SÍOS

1. Comhaid a ghlasáil go cripteagrafach. (7)

2. Bogearraí mailíseacha a fhorghníomhú. (6)

3. Córais líonra ionfhabhtaithe a dhínascadh. (10)

4. Mór-ócáid chur isteach ar chóras. (8)

5. Comhad mailíseach faoi chuimsiú comhaid ghlain. (8)

7. Éileamh ar íocaíocht eochrach cripteagrafaí. (9)

Seicphointe 5, rogha eile: Leideanna crosfhocail inrochtana

Is féidir le húsáideoirí léitheora scáileáin agus méarchláir freagraí na crosfhocal a chlóscríobh go díreach sna réimsí téacs thíos.

TRASNA

6 trasna: Cóip as líne dhínasctha. (11 litir):

8 trasna: Bunachar sonraí a athchóiriú ó chúltaca. (8 litir):

SÍOS

1 síos: Comhaid a ghlasáil go cripteagrafach. (7 litir):

2 síos: Bogearraí mailíseacha a fhorghníomhú. (6 litir):

3 síos: Córais líonra ionfhabhtaithe a dhínascadh. (10 litir):

4 síos: Mór-ócáid chur isteach ar chóras. (8 litir):

5 síos: Comhad mailíseach faoi chuimsiú comhaid ghlain. (8 litir):

7 síos: Éileamh ar íocaíocht eochrach cripteagrafaí. (9 litir):

Seicphointe 6: Cuardach focal i bhfolach

Aimsigh na 8 dtéarma eochair-fhoclóra atá i bhfolach san eangach thíos. Is féidir focail a bheith cothrománach, ingearach, nó trasnánach.

U S T E L J B T A B C P X L K
Y K X T K D Q U M J T D I N N
U K Q P G M M B Q R R S T T G
I H C S Q O H A S B O W D S Z
S C V C Z C W I F K I H Z F D
I A N D Q U X S P C S U B U A
L L Z N D L K T T A E D O A D
H A F H I T D E E C A R Q S M
T U E I R A Z S A R N F Q C V
I F A A Q C O N R I P T X A Q
E K R U S A D N N P Y B F I S
L X W J A F R Z A T Y Y L L G
I M R J M U L T M I O H Q T Q
H Z A O V A G U H U B Y R Y B
H L Z G J R O P N W C M Z Y G

LIOSTA FOCAL FOCLÓIRE

CRIPTIU, UALACH, CULTACAFUAR, LEITHLISIU, FUASCAILT, TEARNAMH, TUBAISTE, TROISEAN

Seicphointe 6, rogha eile: Meaitseáil foclóra inrochtana

Meaitseáil gach ceann de na 8 dtéarma foclóra ón Cuardach Focal lena sainmhíniú ceart trí scríobh na litreach (A-H) sa spás folamh.

TÉARMAÍ FOCLÓIRE
A. CRIPTIU
B. UALACH
C. CULTACAFUAR
D. LEITHLISIU
E. FUASCAILT
F. TEARNAMH
G. TUBAISTE
H. TROISEAN

	SAINMHÍNITHE AGUS GLEANNTA MEAITSEÁLA
	1. Cóip as líne dhínasctha.
	2. Comhad mailíseach faoi chuimsiú comhaid ghlain.
	3. Comhaid a ghlasáil go cripteagrafach.
	4. Éileamh ar íocaíocht eochrach cripteagrafaí.
	5. Córais líonra ionfhabhtaithe a dhínascadh.
	6. Mór-ócáid chur isteach ar chóras.
	7. Bogearraí mailíseacha a fhorghníomhú.
	8. Bunachar sonraí a athchóiriú ó chúltaca.

Seicphointe 7: Dúshlán focal measctha

Dí-mheascaigh na litreacha thíos chun príomhchoincheapa agus téarmaí cibearshlándála a nochtadh. Scríobh do chuid freagraí sna boscaí ionchuir a sholáthraítear.

1. PICTUIR
2. ARUCACLUFAT
3. FACUITSLA
4. ATESITUB
5. ALHUCA
6. IHTISLELUI
7. THNAMERA
8. IRSNTAEO

Gníomhaíocht bhreise: Smaoinigh go tapa

3 FHREAGRA DO GACH CATAGÓIR. BUAILEANN AN CHÉAD DUINE A LÍONANN AN LIOSTA.

1	Faisnéis nár cheart duit a roinnt choíche			
2	Feistí ar féidir hacáil a dhéanamh orthu			
3	Cúiseanna gan airgead fuascailte a íoc			
4	Nósanna sábháilte is féidir leat a thosú inniu			
5	Uirlisí slándála a bhfuil aithne agat orthu			
6	Bealaí le do chuntais a chosaint			
7	Comharthaí go bhfuil ríomhaire ionfhabhtaithe			
8	Áiteanna chun cúltaca a choimeád			
9	Comhaid nach mian leat a chailleadh choíche			
10	Bealaí a scaipeann ransomware			
11	Rudaí le déanamh sa chéad uair an chloig d'ionsaí			
12	Daoine le dul i dteagmháil leo le linn ionsaí			
13	Rudaí ar féidir le ransomware iad a ghlasáil			
14	Focail a bhaineann le cibearshlándáil			
15	Eagraíochtaí a gcuirtear ionsaithe orthu go minic			

Seicphointe 8: Cás-staidéir ar chibearshlándáil

Cuir na coincheapa a d'fhoghlaim tú i bhfeidhm chun na cásanna fíorshaoil thíos a réiteach.

CÁS-STAIDÉAR 1: COINNEÁIL CHUID UALAIGH RANSOMWARE FIONTAIR

👷

Cás: Briseadh isteach ar líonra ceantair áitiúil corparáideach le ransomware gníomhach. Tá freastalaithe comhad tábhachtacha tosaithe ag taispeáint síntiúis comhad le .locked.

Ceist phlé: Déan mionchur síos ar na céimeanna coimeádta, agus déan achoimre ar an bprótacal aisghabhála sonraí.

CÁS-STAIDÉAR 2: AILTIREACHTAÍ CÚLTACA AS LÍNE A MHEASÚNÚ

👷

Cás: Ba mhaith le fiontar straitéis cúltaca sonraí a dhearadh a laghdaíonn an riosca go bhféadfaí cúltacaí a chur i mbaol, fiú má chuirtear an príomhlíonra áitiúil faoi smacht go hiomlán ag ransomware.

Ceist phlé: Dear córas stórais slán cúltaca as líne.

Seicphointe 9: Díchódaigh an cód

Cosnaíonn gairmí cibearshlándála sócmhainní líonra ó aisteoirí bagartha ar líne. Úsáid an eochair Litir-go-Uimhir thíos chun an teachtaireacht a dhíchódú trí na litreacha comhfhreagracha a scríobh sna spásanna folmha.

EOCHAIR CHRIPTITHE LITIR-GO-UIMHIR

A=1 B=2 C=3 D=4 E=5 F=6 G=7 H=8 I=9 J=10

K=11 L=12 M=13 N=14 O=15 P=16 Q=17 R=18 S=19 T=20

U=21 V=22 W=23 X=24 Y=25 Z=26

1	20	8	3	8	15	9	18	9	7	8		3	15	18	1	19

4	1	20	1		3	18	9	16	20	9	20	8	5		1	19

3	21	12	20	1	3	1		6	21	1	18

Teachtaireacht díchódaithe:

COMHAIRLE: FREAGRAÍONN GACH UIMHIR DO SHUÍOMH NA LITRE SIN SAN AIBÍTIR (M.SH. 1 = A, 2 = B, 26 = Z).

Seicphointe 10: Ceisteanna coitianta faoi chibearshlándáil – bunleibhéal (Cuid A)

Athbhreithnigh ceisteanna agus freagraí coitianta maidir le laghdú bagairtí ar líne.

Q1: Cad is ransomware ann?

Is bogearraí mailíseacha iad bogearraí fuascailte atá deartha chun rochtain ar chórais ríomhaire nó ar chomhaid a bhlocáil go dtí go n-íoctar suim fuascailte.

Q2: Conas a scaipeann ransomware?

Trí cheangaltáin fioscaireachta ríomhphoist, leochaileachtaí bogearraí gan paistí, agus córais rochtana cianda atá i gcomhréiteach. [1]

Q3: Cén fáth a n-iarrtar íocaíocht i gcripteachairgeadra?

Tairgeann cripteairgeadraí cosúil le Bitcoin anaithnideacht choibhneasta, rud a fhágann go bhfuil sé deacair d'fhorfheidhmiú an dlí na cistí a rianú.

Q4: An gcuireann bogearraí frithvíorais cosc ar bhogearraí fuascailte?

Sea, ach is féidir le frithvíreas bunaithe ar shínithe teipeadh i gcoinne ualaí bogearraí fuascailte zero-day nuadhéanta.

Q5: Cad é cúltaca scoite ón aer?

Cóip chúltaca nach bhfuil aon nasc fisiciúil ná loighciúil aici leis an bpríomhlíonra, rud a chosnaíonn í ó scaipeadh.

Seicphointe 10: Ceisteanna coitianta faoi chibearshlándáil – bunleibhéal (Cuid B)

Athbhreithnigh ceisteanna agus freagraí coitianta maidir le laghdú bagairtí ar líne.

Q6: Cad é dúbailt chúitigh?

Nuair nach ndéanann ionsaitheoirí comhaid a chriptiú amháin ach go ngoideann siad sonraí íogaire freisin chun bagairt ar sceitheadh poiblí mura n-íoctar.

Q7: Cad é díchriptitheoir?

Fóntas bogearraí ina bhfuil an eochair chriptagrafach atá de dhíth chun comhaid ghlasáilte a athchóiriú go gnáth-théacs.

Q8: Conas a bhraitheann tú bogearraí fuascailte go luath?

Trí chórais comhad a mhonatóiriú le haghaidh gníomhaíochta tobann, mhóir modhnaithe agus athainmniú comhad.

Q9: Cad é ról árachais?

Is féidir le árachas cibear cabhrú le costais athghabhála a chlúdach, ach athraíonn téarmaí clúdaigh agus rialacha íocaíochta fuascailte de réir polasaí.

Q10: Ar cheart dom córas ionfhabhtaithe a atosú?

Ní hea, is féidir le hatosú fianaise chuimhne luaineach a scriosadh; leithlisigh ón líonra é ina ionad. [1]

Seicphointe 10: Ceisteanna coitianta faoi shlándáil – ardleibhéal (Cuid C)

Déan iniúchadh ar ghnéithe teicniúla ardleibhéil de chreataí slándála, anailís bogearraí mailíseacha, agus comhlíonadh sonraí.

Q1: Conas a úsáideann ransomware criptiú neamhshiméadrach?

Úsáideann sé eochair phoiblí atá leabaithe sa bhogearra mailíseach chun comhaid a chriptiú, ag éileamh eochair phríobháideach an ionsaitheora chun iad a dhíchriptiú.

Q2: Cén fáth a n-úsáidtear criptiú siméadrach freisin?

Tá criptiú siméadrach (cosúil le AES) tapa agus is féidir leis bunachair sonraí ollmhóra a ghlasáil i nóiméid, agus cosnaíonn eochracha neamhshiméadracha an eochair AES.

Q3: Cad é deighilt loighciúil?

Líonraí a roinnt ina gcriosanna scoite, rud a chuireann cosc ar bhogearraí mailíseacha ó scaipeadh cliathánach ó nóid stáisiún oibre go dtí príomhfhreastalaithe.

Q4: Cad é stóras WORM?

Meáin Write-Once, Read-Many, a chuireann cosc ar shonraí cúltaca a chur in eagar, a athscríobh nó a scriosadh ag ualaí bogearraí fuascailte.

Q5: Cad iad cóipeanna scáileacha?

Scáthghrianghraif chúltaca áitiúla a chruthaíonn Windows; scriosann ransomware iad seo ar dtús de ghnáth trí uirlisí riaracháin.

Seicphointe 10: Ceisteanna coitianta faoi shlándáil – ardleibhéal (Cuid D)

Déan iniúchadh ar ghnéithe teicniúla ardleibhéil de chreataí slándála, anailís bogearraí mailíseacha, agus comhlíonadh sonraí.

Q6: Conas a chumasaíonn goid dintiúr bogearraí fuascailte?

Ceannaíonn ionsaitheoirí logálacha isteach riaracháin sceite chun síniú isteach trí dheasca iargúlta, ag rith ransomware de láimh ar fud an líonra.

Q7: Cad é tástáil athchóirithe tur-rith?

Bunachair sonraí chúltaca a athchóiriú go rialta chuig timpeallachtaí tástála scoite chun a fhíorú go gcomhlíonann luas athchóirithe agus sláine sonraí méadracht tubaiste.

Q8: Conas a stopann braiteadh críochphointe (EDR) bogearraí fuascailte?

Trí iompar próisis a anailísiú (m.sh. criptiú tapa) agus an feidhmchlár bradach a chur ar fionraí go tapa.

Q9: Cad é samhail bogearraí fuascailte mar sheirbhís (RaaS)?

Samhail saincheadúnais ina léasann forbróirí bogearraí mailíseacha tógálaithe ransomware do chleamhnaithe mar mhalairt ar chéatadán de na híocaíochtaí.

Q10: Conas a spreagann RDP gan paiste ransomware?

Ligeann geataí Remote Desktop Protocol nochta gan paiste d'ionsaitheoirí logálacha isteach a bhrúfhórsú agus bogearraí mailíseacha a sheoladh de láimh.

Cuid 11: 10 bhFíric agus Léargas Cibearshlándála ón Domhan Fíor

Athbhreithnigh fíricí fíordhomhanda maidir le sáruithe slándála, sásraí cosanta, agus caighdeáin chomhlíonta.

1. EOLAS SLÁNDÁLA

Úsáideann gníomhaithe bogearraí fuascailte uirlisí cosúil le vssadmin.exe go minic chun cóipeanna scáileacha Windows a scriosadh agus athchóirithe áitiúla a bhlocáil. [1]

2. EOLAS SLÁNDÁLA

De ghnáth úsáidtear eochracha siméadracha AES-256 chun lastais comhad a chriptiú, a ghlasáiltear ansin le heochracha poiblí RSA.

3. EOLAS SLÁNDÁLA

Is féidir seachtainí a thógáil ar athshlánú tar éis ionsaí ransomware rathúil, agus is é sin an fáth a bhfuil cúltacaí as líne tástáilte tábhachtach.

4. EOLAS SLÁNDÁLA

Ní thacaíonn an FBI le fuascailt a íoc agus tugann sé rabhadh nach ráthaíonn íoc go bhfaighidh tú aon sonraí ar ais. [2]

5. EOLAS SLÁNDÁLA

Ba cheart do phleananna téarnaimh ó thubaiste (DRP) Cuspóir Ama Téarnaimh (RTO) agus Cuspóir Pointe Téarnaimh (RPO) a shainiú.

6. EOLAS SLÁNDÁLA

Molann an FBI cúltacaí atá criptithe agus do-athraithe, rud a chiallaíonn nach féidir iad a athrú ná a scriosadh. [3]

7. EOLAS SLÁNDÁLA

Úsáideann forbróirí bogearraí fuascailte teicnící doiléirithe casta chun scanóirí traidisiúnta frithvíorais bunaithe ar shínithe a sheachaint.

8. EOLAS SLÁNDÁLA

Cuireann deighilt líonra srian ar ghluaiseacht chliathánach, rud a chuidíonn le ransomware a stopadh ó scaipeadh thar an gcéad óstach ionfhabhtaithe. [3]

9. EOLAS SLÁNDÁLA

Is pointe iontrála coitianta ransomware iad seirbhísí cianda nochta nach bhfuil slán go maith, ar nós Remote Desktop Protocol (RDP). [1]

10. EOLAS SLÁNDÁLA

Molann CISA cúltacaí criptithe a choinneáil as líne, ós rud é go ndéanann go leor leaganacha de ransomware cúltacaí inrochtana a lorg agus a scriosadh. [1]

Tagairtí teicniúla agus foinsí

Tá an treoirleabhar staidéir agus na mearaithe idirghníomhacha curtha le chéile ó chaighdeáin dhomhanda NIST, OWASP agus chomhlíonta príobháideachta sonraí.

TAGAIRTÍ ACADÚLA AGUS TIONSCAIL

[1] CISA. (2023). #StopRansomware Guide.

https://www.cisa.gov/stopransomware/ransomware-guide

[2] FBI Internet Crime Complaint Center. (n.d.). Ransomware.

https://www.ic3.gov/CrimeInfo/Ransomware

[3] FBI Internet Crime Complaint Center. (2026). 2025 IC3 Annual Report.

https://www.ic3.gov/AnnualReport/Reports/2025_IC3Report.pdf

[4] CISA. (n.d.). Malware, Phishing, and Ransomware.

https://www.cisa.gov/topics/cyber-threats-and-advisories/malware-phishing-and-ransomware

[5] CISA. (2023). Phishing Guidance: Stopping the Attack Cycle at Phase One.

https://www.cisa.gov/resources-tools/resources/phishing-guidance-stopping-attack-cycle-phase-one

Freagraí: Seicphointe 1 – Ilrogha

1 **Ceist 1** — **Freagra ceart: A**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Cad é príomhmheicníocht ionsaí bogearraí fuascailte? → Criptiú cripteagrafach ar chomhaid úsáideora chun rochtain ar an gcóras a dhiúltú

2 **Ceist 2** — **Freagra ceart: A**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Cad is cúltaca as líne (fuar) ann? → Cóip stórála atá dícheangailte ón líonra chun í a chosaint ar scaipeadh bogearraí mailíseacha

3 **Ceist 3** — **Freagra ceart: A**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Conas ba cheart d'fhoirne slándála córais ionfhabhtaithe a leithlisiú le linn ionsaí ransomware? → Cáblaí líonra a dhícheangal agus comhéadain gan sreang a dhíchumasú láithreach

4 **Ceist 4** — **Freagra ceart: A**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Cén fáth a gcomhairlíonn gníomhaireachtaí slándála gan éilimh bogearraí fuascailte a íoc? → Spreagann íoc cistí ionsaitheoirí agus ní ráthaíonn sé go seachadfar an eochair dhíchriptithe

5 **Ceist 5** — **Freagra ceart: A**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Cad is plean téarnaimh ó thubaiste (DRP) ann? → Próiseas struchtúrtha chun oibríochtaí agus sonraí a athchóiriú tar éis comhréiteach córais

Freagraí: Seicphointe 2 – Fíor nó Bréagach

6 **Ceist 6** — **Freagra ceart: Fíor**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Is féidir le hualaí bogearraí fuascailte iad féin a scaipeadh go héasca chuig cúltacaí ar líne atá ceangailte leis an líonra.

7 **Ceist 7** — **Freagra ceart: Bréagach**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Bréagach: tugann an FBI rabhadh nach ndéanann íoc aon ráthaíocht go bhfaighidh tú aon sonraí ar ais.

8 **Ceist 8** — **Freagra ceart: Fíor**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Fíor: comhairlíonn CISA óstaigh ionfhabhtaithe a dhínascadh nó an líonra a thógáil as líne chun scaipeadh a choimeád.

9 **Ceist 9** — **Freagra ceart: Bréagach**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Bréagach: criptíonn ransomware comhaid de ghnáth le cipheanna siméadracha tapa mar AES.

10 **Ceist 10** — **Freagra ceart: Fíor**

NÓTA DON MHÚINTEOIR

Is cuid ríthábhachtach d'athshlánú ó thubaiste é nósanna imeachta athchóirithe sonraí a thástáil go rialta.

Eochracha foclóra agus rúibric mharcála

Rúbraic ghrádaithe don mhúinteoir: Bronn 1 phointe do gach meaitseáil cheart (8 pointe san iomlán) agus téarma comhthéacs (6 pointe san iomlán).

SEICPHOINTE 4: FREAGRAÍ – MEAITSEÁIL COINCHEAPA

C 1. CRIPTIÚ	E 2. UALACH	F 3. CÚLTACA FUAR	A 4. IARGÚLTACHT
H 5. FUASCAILT	G 6. ATHGHABHÁIL	D 7. TUBAISTE	B 8. TRÓIÁNACH

SEICPHOINTE 3: FREAGRAÍ – PRÍOMHTHÉARMAÍ

1 CRIPTIÚ	2 UALACH	3 CÚLTACA FUAR	4 LEITHLISIÚ
5 FUASCAILT	6 TÉARNAMH		

SEICPHOINTE 6, ROGHA EILE: FREAGRAÍ – MEAITSEÁIL FOCAL

1 C – CULTACAFUAR	2 H – TROISEAN	3 A – CRIPTIU	4 E – FUASCAILT
5 D – LEITHLISIU	6 G – TUBAISTE	7 B – UALACH	8 F – TEARNAMH

NÓTAÍ PLÉ DO MHÚINTEOIRÍ

Príomhthéarmaí:
Seiceáil an féidir leis na daltaí CRIPTIÚ, UALACH agus CÚLTACA FUAR a mhíniú ina bhfocail féin agus sampla a thabhairt de gach ceann.

Cás-staidéir:
Iarr ar na daltaí a moltaí a bhunú ar fhíricí ón mbileog oibre, ní ar thuairimí.

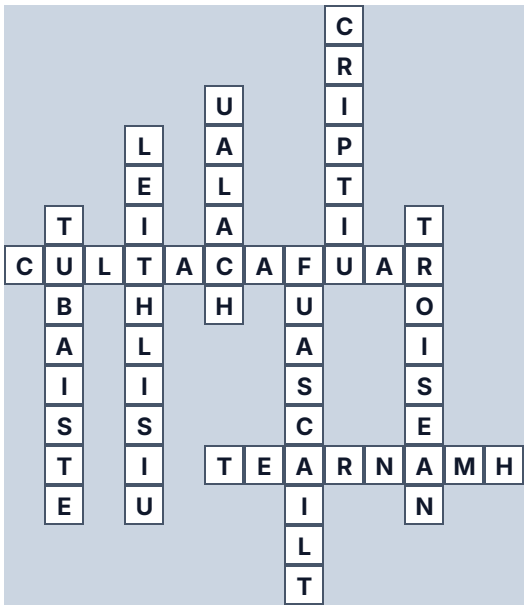
Measúnú foinsí:
Iarr ar na daltaí ráiteas amháin ar a laghad a fhíorú i bhfoinsí na bileoige agus pléigí cén fáth a bhféadfadh figiúirí, praghsanna agus rialacha athrú le himeacht ama.

Eochracha Puzal agus Nótaí don Mhúinteoir

CUR CHUN CINN FOCLÓIR CUARDAIGH

U	S	T	E	L	J	B	T	A	B	C	P	X	L	K
Y	K	X	T	K	D	Q	U	M	J	T	D	I	N	N
U	K	Q	P	G	M	M	B	Q	R	R	S	T	T	G
I	H	C	S	Q	O	H	A	S	B	O	W	D	S	Z
S	C	V	C	Z	C	W	I	F	K	I	H	Z	F	D
I	A	N	D	Q	U	X	S	P	C	S	U	B	U	A
L	L	Z	N	D	L	K	T	T	A	E	D	O	A	D
H	A	F	H	I	T	D	E	E	C	A	R	Q	S	M
T	U	E	I	R	A	Z	S	A	R	N	F	Q	C	V
I	F	A	A	Q	C	O	N	R	I	P	T	X	A	Q
E	K	R	U	S	A	D	N	N	P	Y	B	F	I	S
L	X	W	J	A	F	R	Z	A	T	Y	Y	L	L	G
I	M	R	J	M	U	L	T	M	I	O	H	Q	T	Q
H	Z	A	O	V	A	G	U	H	U	B	Y	R	Y	B
H	L	Z	G	J	R	O	P	N	W	C	M	Z	Y	G

TUAIRISC CROSSWORD

TREOIR DON MHÚINTEOIR AR FHREAGRAÍ CROSFHOCAIL

TRASNA

6 trasna: CULTACAFUAR Cóip as líne dhínasctha. (11 litir)

8 trasna: TEARNAMH Bunachar sonraí a athchóiriú ó chúltaca. (8 litir)

SÍOS

1 síos: CRIPTIU Comhaid a ghlasáil go cripteagrafach. (7 litir)

2 síos: UALACH Bogearraí mailíseacha a fhorghníomhú. (6 litir)

3 síos: LEITHLISIU Córais líonra ionfhabhtaithe a dhínascadh. (10 litir)

4 síos: TUBAISTE Mór-ócáid chur isteach ar chóras. (8 litir)

5 síos: TROISEAN Comhad mailíseach faoi chuimsiú comhaid ghlain. (8 litir)

7 síos: FUASCAILT Éileamh ar íocaíocht eochrach cripteagrafaí. (9 litir)

Eochair na bhfocal measctha agus réiteach an chóid

Eochair ghrádaithe don ghníomhaíocht dhíchuachta foclóra agus don Dúshlán Cód Rúnda.

EOCHAIR NA bhFOCAL DÍSCRAMBLAITHE

1. PICTUIR	CRIPTIU	5. ALHUCA	UALACH
2. ARUCACLUFAT	CULTACAFUAR	6. IHTISLELUI	LEITHLISIU
3. FACUITSLA	FUASCAILT	7. THNAMERA	TEARNAMH
4. ATESITUB	TUBAISTE	8. IRSNTAEO	TROISEAN

EOCHAIR DHÚSHLÁN AN CHÓID RÚNDA

"ATHCHOIRIGH CORAS DATA CRIPTITHE AS CULTACA FUAR"

Freagraí na gcás-staidéar

A Cás-staidéar 1: Coinneáil chuid ualaigh Ransomware fiontair

Réiteach don mhúinteoir

TREOIRLÍNE GRÁDÚ

Ba cheart do fhreagraí na mac léinn na pointí seo a leanas a chlúdach:

- Anailís cháis: Tá líonra ceantair áitiúil corparáideach sáraithe ag ransomware gníomhach. Tá síntí comhaid .locked ag taispeáint ar phríomhfhreastalaithe comhad.
- Straitéis mholta agus réiteach: Dícheangail gach freastalaí atá buailte den líonra ceantair áitiúil. Cuir deireadh le seisiúin riaracháin ghníomhacha. Athchóirigh comhaid nár compromisíodh ó chóras cúltaca as líne slán, cosanta ar scríobh.

B Cás-staidéar 2: Ailtireachtaí cúltaca as líne a mheasúnú

Réiteach don mhúinteoir

TREOIRLÍNE GRÁDÚ

Ba cheart do fhreagraí na mac léinn na pointí seo a leanas a chlúdach:

- Anailís cháis: Teastaíonn ó fhiontar straitéis cúltaca sonraí a dhearadh a laghdaíonn an baol go gcuirfí cúltacaí i mbaol fiú má dhéanann ransomware an príomhlíonra áitiúil a fhuadach go hiomlán.
- Straitéis agus réiteach molta: Cuir stóras scríobh-uair-léigh-go-minic (WORM) i bhfeidhm. Cruthaigh bearna aeir loighciúil trí chóras cúltaca a dhínascadh ó gach líonra, agus cuir rothlú lae meán fisiciúil i bhfeidhm.